Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 25 январь, 1973 шу. ● № 11 (5274). Мах 2 кеп.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ ФРАНЦЕ ПРЕЗИДЕНТАЦА Ж. ПОМПИДУЦА ВІАШАГІКХЕТАРА ЙТОГИЙ ХЬАКЪЕХЬА

КПСС ЦК Генеральни секретарь СССР Лакхехьарча Совета Президиума член новкъост Л. И. Брежнев Францускеи Республика Президентана Ж. Помпидуца вІашагІкхетара итогашка а хьежа, КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумос, СССР Министрий Советос кхьобалбабеш ша вІашагІкхетар долчу хана новкъоста Л. И. Брежнева бен боккхеи беркатен болх.

ВІашагІкхетаро новкъостал даьл тайп-тайнара социальни строин йолча пачхьалкхехьарчи машаре яхара принцип дІахо чІоагІъяра, Европе кхоккхам кІаьлдбаран машар чІоагІбарен гІулакха.

Шишна а пачхьалкхенна юкъе латта доттагІаяеи дархІара гІулакхаш бакъдеш дола керда тешал хилар вІашагІкхетарахь тІанийача советско - французски коммюникеи. Цу гІулакхий дІаторчоь боккхача лоархІаме я вІашагІкхетарах йолча коммюнике тІара бирта хьарес ишина гІулакхаш лаьттан йеладарен политика советско - французски гІулакхашка массазара политика йолаш юсаш а дучен хилашта юкъерча вахар тІа-тІа боккхагІча лоархІаме хуьлиш а хилар.

Экономика, ГІилма, культура дакъе СССР-ан Францеин юкъе ишина гІулакхаш йеладаре керда стимул ду новкъоста Л. И. Брежнева Ж. Помпидуца хиннача беседаша. Пачхьалкхенаша эгара керте латтарий вІашТехьбишина барт чІоагІбен дІахо йеладен беседаш да шин мехка юкъерча торгово-экономически ГІилма - технически бухзамий программашта дукхахча шераша кодиргдоа кургаш.

Шишна а пачхьалкхенна юкъе латта доттагІаяеи дархІара гІулакхаш бакъдеш дола керда тешал хилар вІашагІкхетарахь тІанийача советско - французски хиларан совепаи ше ухх гаргІара бетташка гулъяран шовІ ше йиш болаш мел дола хІама ле даьхІа шоай хьарах шар ян хьэлиен — из долла хІама европейски кхеранзлена тІехьалатта мехкаш чІоагІдара юкъе ондо дакъа лаьар да.

Боккхача лоархІаме хиннаб цхьана яьча коммюнике тІа нана мехко Вьетнама духьалара тІема интервенци социален вьетнамски проблема политически наьаьана сихагІа хьоастараш, шоай кхел хьинча мехкашкахьара юкъеГІерташта доаган шоашка хьоастанІгара Индокитая халкъанта торо Іалашъяра пайдана йолча оагІорахьа яь заявлени. ВІашагІкхийтачу дакъа лаьларий барт вІашТехьбаьнаб Гаргарча Малхбозе пийсо йолаш чІоагІен машар оттабар дуьза ООН Кхеранзлен Совета резолюци чакхйоаккхиначу Іелаидара хьакъехьа.

Новкъост Л. И. Брежнев Франце Президентаца вІашагІкхетара итогаш ракъа хинна ГІаийай советски халкъо, луьей общественосто цаоша чІоагІга керкам тІа а бахийтаб, лакха мах а баьб.

ПАРТИЙНИ БИЛЕТ

Партийни документаш хувцара тІаттеІІа кийчо еш я партийни организацеш. Іалашъе бекхка организационно - политически лоарХІам бола гІуьанех из долга ихета а деш партийни организацеша шоай болх тІахьемабу парте члена цІи а цун лоарХІам а дахьбара, коммуниста хьинар, бехкгонхам, дисциплина айъра.

Сийлахь-воккхача Ленина парте член хилар дохкха ираз ю, хІаьта из ираз кхачаш халкъа дикагІа болча кьонгашкои механ-рашкои мара. Коммуниста моллагІча а коллективне шийна тІаьзе эгара халагІа дола дехкараш, уж изоучашдеча хьокхаш тела безаш ва. Из хьокхам телаш хила веза общественни вахаре, цІагІа. Дьхенна тхьалхашна ший денхар иоахачашдеча. Цо левадеча партийни билето цунгара дІадехар да из.

Партийни билет. Эггара дезагІа дола хІама хиларца дега юхха леладу из коммуниста, хІаьта дог деттавлучара сецачча мара цунцара пъаста а къастар.

Мехка коллективизаци чакхйоахача шерашка, Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом болаш партийни билет киса дозалла шоай нанха кулакашта- фашиста майрра духьал лоаттабеш синош дІатийнад коммуниташ.

ХІара денна, хІара минота миччахьа из вале а, коммуниста партийни билето дагадохкйт ленински сийлахь-йоаккхача партеца из вогга, коммунизм хьалъеча хьалхарча муГІарашка хила везиларе! «Нагахь санна хьо коммунист вале, — йьхьа парте XXIV съезде новкъоста Леонид Ильич Брежнева, — хьа денхар да, халенех къехна а ца къехнаш, тІехьйисача уйлай нара а ца уьхаш, сакхетамон хьинарен вола парте тІемахо хулгаъ».

Пачхьхьа Іаьдал дохадича, гуччахьа большевистски парти болх бе йолу ма еллингге а членски билеташ юкъедоладир.

Цаг долча партийна билетеа образец чІоагІйир 1926 шера РКП(б) ЦК Пленуьмо. Из юкъедоладеш керттера да лийрхІар дар оригинала парте учети коммунисташ дІанийебари тоадегга. Цун тІехьагІа коммунистий учет лелаелга дІахо а тоадеш дІадихьар. Хьадора-партбилета кеда образецаш, уьн хуьшар.

Ший маІан долаш да 1972 шера марта баттa вай мехка столицерча парте Замоскворецки районе № 0000001 йола билет В. И. Ленина хьаздар. ХІаиз из билет уьл Центральни партийни архиве. ДІахо партбилеташ хуьцаш № 1 йола партбилет цхьаниена а дІаденнадаш, из дисад Коммунистически парти хьакхелла а цун бабуча а волча Владимир Ильич Ленина цІеарІа.

Партийни документаш хийцар парте XIX съезд хинна дукха ха ялалехьа. Цу хана денз вай партех «Советски Союза Коммунистически парти» еал. Уьн билеташ дега гарга а леладеш ма-лишеш болча коммунисташа вай парте а Даьхен а низ сов боаннкаш, сий айбеш хьинаре нъхьаьчаш.

Партбилеташ леладе оттаяь ха йистеларца XXIV съезде КПСС Центральни Комитета, тІадилар партийни документаш хуьца, аьнна. Из соции юкъачашбара де дезар белгалдар КПСС ЦК 1972 шерарча майски Пленумо. Пленумо оттадьчух (унх шереи тІадеарІа-ча шерни чакхдоаккха деза партийни документаш хувцилга. Нагахь санна болх лерита вІашТехьбаьнкача из ха тоьаргйолаш а саьбгарІа, лакхача боарам тІа бе лерхІа болх дІабахьа, парте чура ваХар ихьи дІахо тоаде, ерригача партийни организацей, дІара коммуниста денан айбе.

Парте XXIV съезде ньча Отчетни доклада тІа новкъоста Л. И. Брежнева ма аллара, партдокументаш хувцаш иоахачашде йиш хуьлуьй Советски Союза Коммунистически парти вІашагІъеллар а цун бьчча а волча Владимир Ильич Ленина сурт партбилета тІа хилийтара хьакъехьа доне коммунисташа дуьнха а ловрап. Из доагІаш а да. Владимир Ильич Ленина образ хІара советски сага дег чу я. из дагахьоабаш да дунен тІара дерриге прогрессивни адам.

Коммунисташа ловр иоахачашдаь. Кердача партийни билета беттагарчий чухьнаьха В. И. Ленин портрет хургда. Цун кІел цІакъихьа а довзрдоаца бьчча дешаш: «Парти — вай замен хьаьнгаьсий, эхь». Цар массазе коммуниста дагалоаттадеррга ше малагІча парте муГІарашна ма, дог уоаувттадеррга сийлахь-донаха Ленина гІулакх бохьан виззза а майра а нъовсаьнхо хилара.

Партийни документаш хувцара дина кийчо яьй Ленински, Заводской, Шкьла райононашна. Уьхаза динка дикагІа хиннаб парте хьачуэцачар состав. Дунхагга бараш болхнай, ахархой, халиъа боахама специалисташ ба. Тоаденнад немсомолера парте муГІарашна хьачуэцилгга.

Партийни документаш хувца долалала дунхе ха йисаяц. ХІара партийни организацае бекъонца вІашТехьхьаниха еза коммунистий учет. Партийни документаш хувцилга коммунизм хьалъера ГІалашъе донхий денхарца иоахачашдеча вай низвшна бекъонца хьежилга в хинна пІоотта деза.

Сийлахь-йоккхача Ленински авангардаца хилара тешал деш дола партийни билет деза а хьамсара а да хІара коммуниста. ХІара коммунист ший партийни билет бІарга са санна поралеш хила веза. Цхьанна а саго партбилет доазар, е партдокументаш тоххадар хьалийтя йиш яц. Цу хьаньехьа фе, бехнтохъаме болаш коммунисташ хьалнхеБер — партийни организаце массазара денхар да.

Дикача хьокхамашца накъабаьхкаб пятилетка иоахаагІча шера Грозненски шурий совхоза шоллагІча отделене № 1 йолча шурий-товарни ферма доярках Яхнева Хазен Сунгатулина Диафросьян.

Ухх шера а хьаьбай продуктивность лакхъяра дохкхий социалистически декхарш тІаийдаь дояркаша.

Уж докъараш толамца иоахачандара дерриге низшш тІадахийтад хьаьбаш леладераша.

СУРТА ТІА: (вьрдехьара аьтехьа) Грозненски шурий совхоза шоллагІча отделене доярках Сунгатулина Диафросьян Яхнева Хазен.

Т. АРЧАКОВА сурт.

ТЕХНИКА ТОАЮ

Февраль 15-гІа ли хьатІахоачаш ерригача техникаи юрта боахама инвентарен ремонт яь яккхара шера социалистически яьь боаржайь къаьхьегаш бе Урус-Мартана района Мичурина цІеарІа совхоза механизаторашна ремонтинкашш.

ДІадахача шера аьхьагІча квартала график тІехьиоачашйир ремонтинкашна.

Хьалхарча кварале ремонт е езача 12 трактороа хІаиэле ворхІ кийча я тахан кхай тІа араяла мара ца еэаш.

Ерригача юрта боахама инвентарь ремонт яь а яьина дахьта хьекха дІаоттаяьй совхоза механизаторашна. Ухх денношка инвентара ремонт мишта яьй, из малагІча хьала тІа я хьожаш хинкача Урус-Мартана района юрта боахама управленне комиссе тохкам баьчул тІехьагІа районе яхоларІа мотт-ит хьожаяьй совхоза.

Совхоза механически мастерской трактораша ремонт еш дина къаьхьег дахча. Гоазал йолча токара Эсамбаев Мадас, вулканизатора Ибрагимов Дадаша, аьшкияра Товдаев Эндина, яхьбараша.

А. МАГОМЕДОВ.

Профсоюзно-боахама актив

Самардийнахьа Нохч - ГІалгІай пачхьхьалкхен филармоне залехь чакхъяьлар Нохч - ГІалгІай АССР пачхьхьалкхен торговле болхлой профсоюзно - боахама актив. Активе вІашагІкхийтараш-та хьалхашка «1972 шера Нохч-ГІалгІай АССР пачхьхьалкхен торговле балха итогехи 1973 шера торговли дегІаЙоалаяра лекха-рехь» доклад йир Нохч - ГІалгІай АССР торговле министре заместителе А. Б. Шуэипова.

Докладах йолча пренеех къамьлаш дир «Детский мир» универмага секце заведующе Е. П. Нырковас, «Малгобекнефть» ОРС-а начальника С. Х. Наурбиева, столовай, ресторанай, кафе треста парторганизацей секретара Т. И. Новоселыеваь, «Гастроном» торга вІашагІтехача комитета председателна Т. С. Дорошенкос, госторгинспекце начальника С. М. Варламоваь, паччхьалкхен банка контора управляюще В. А. Лопаксина, торговле сайрийнарча профтехучилища директора К. Л. Исмаиловаь, кхычар.

Профсоюзно - боахама активе дакъа лоаяш хилар КПСС обкома яйгача, кхачаи промышленностен торговли отдела заведующе заместитель М. А. Лещев, Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета председателя заместитель С. В. Синельников, КПСС горкома административно - торгово-финансови отдела заведующи А. А. Дехабалиев.

Профсоюзно - боахама активе гулбенйараша тІаийнар 1973 шера социалистически денхараш.

ЛАКХАГІА АЙЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯЬ

ВЦСПС III ПЛЕНУМ

22 январе Союзни Цlеи Колонни зале болх дІаболабьеш ВЦСПС вхоаларІа Пленуьмо. Цо дуьш КПСС ЦК декабрьски (1972 шера) Пленума решенеш, «Советски Социалистически республикаЙ Союза пионаткъе итт цу дахарах» КПСС ЦК Генеральни секретара яьча доклада тІа белгалдаь дехараш иоахачашдара, 1973 шера халкъа боахама план хинал хьалха иоахачашъар дуьна социалистически яьь вІашагІйоалара профсоюзаша беча баяха дешаш.

Пленума баяха юкъе дакъа лоаш КПСС ЦК безкгонхамеча болхлош, министраша, централни организацейн ведомствайн кулгалхочаш.

Доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, ВЦСПС председателя А. Н. Шелепина.

Докладах лаьца йолаеначча пренешка, къамьлаш дир Череповецки металлургически завода вокказГІоачча горновая, Социалистически Къаьхьегама. Туппала А. И. Гуторова, МГСПС председателя Г. В. Петрова, Украински республикански профсоюзни Совета председателя, ВЦСПС Президиума члена В. А. Солоугва, кхычар.

* * *

23 январе Москве дІахо болх беш хилар ВЦСПС иоахлаьга пленум.

Пленуме къамьлаш дарраша массанс а цхьатарра долгалдоахар, «Советски Социалистически Республикаь Союз пионаткъе итт шу дахарах» КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яьча доклада тІа Ленина сийлахь-боккхача партеца иоахлаьга советски халкъа карагІдаьна дерригдунен - исторически хІамани кІоартген къаьстан хьакъехьа хилар вай мохк дІахо дезГІобра сийлахь - боккхий перспективаш белгалъаь хилар.

КПСС ЦК Политбюро члена, ВЦСПС председателя А. Н. Шелепина яь доклад ювцача дакъа лаьцар Узбекски республикански профсоюзни совета председателна М. А. Зайдова, юрта боахамеи заготовкайн болхлоЙн гІулакхдерча яьхьен профсоюза ЦК председателе А. И. Шкуратова, СССР кІора промышленности министра Б. Ф. Братченкос, Кирова цІеарІча тбилисски сганокаш еча завода токара, СССР Лакхехьарча Советан депутата З. Г. Сарапиэее, кхычар.

Пленуме доп хаддаш къамьлаш дир КПСС ЦК Политбюро члена, ВЦСПС председателя А. Н. Шелепина.

КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш, «Советски Социалистически Республикаь Союза пионаткъе итт шу дахарах» КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яьча доклада тІа ра положенеша выводаш бІарчеи ма яррех къоабаьлеш а бокъонца пар ма яххара кулгалаш иоахачашъеи ух тІаяаш а боаз соцам бир ВЦСПС пленумо.

Пленумо 1973 шера профсоюзний советийн комитетаЙ керттера дехкар лоарХІ болхлой класса, молодежи ахархой, къьхьегача интеллигенеи, профсоюза берригача члений творчески яьша пятилетка иоахлаьга, хоздаьмбеш долча шера задачеш толаш иоахачашъера тІадолгалор. Белгалдоакхор, социалистически яьь профсоюзий берригача производственно - масови баяха лард хилеи «ДухьагІа, дикагІа, мах кІелвагІа болхийтаЙ горгья продукцин» яьха лозунгана деланеи еэаш хилар.

Профсоюзий Централни Комитеташтех советаштех могалвьа тІаийна социалистически декларэш иоахачашдара желямя хІара денна тІахьокъам лоаттабар Іалашдеза, яьь шерра дІайбоаяйтар Іалашцеиа, материальни поощрение тайп-тайнара формаш даим эртайбахан тоалегга.

ВЦСПС Президиума тІадилладу социалистически яьхеи къаьхьегаш коммунистически гІулаях хилара тІехьарча болашеи проблемаш та Ерригсоюзни Іилман совет вІашагІйолылгга.

Дупеи халкъашта юкъе беча болха дакъьара советски профсоюзний гаргагІара дихкарар лоарХІ пленуьмо ХХIV съезде белгалбь арахьара политически нись чакхбаккхара Коммунистически партена нонкъостал дейгах.

ВЦСПС пленумо болхлой, берригача къаьхьегаршоЙ тІахьех шоай муГІараш Коммунистически партена, цун ленински Центральни Комитета гонахьа кхы а айхагІа кхоташара тІаийнаеча иоахлаьга шера план хиналг хьалха иоахачашъар духьа лоаттабеча кхоачашъар духьа лоаттабеча кхоасане творчески инициатива дукхагІа гойтара.

(ТАСС).

Мехка гІолла

РСФСР: «СЕВЕРЯНКА» — БІАЬСТЕННА

«Северянка» яхача оборудованне поточни линеш тІара Іобуьла болабеннаб бІаьстан - ахкан сезонгІа буьхабергбола кога гІирс. Конвейера тІа — кхалнаьхен бе-рийн кога гІирса тхъо соагІа керда модель. Кеда арахена кога гІирс хоза а, бе-бе баСарашш фасоваш йолаш а, чоагІа а да.

«Северянка» дагалаьлача молеий техника мах баьб яйгача промышленности изделейн барзкъан культурин ассортимент увтаеча Ерригсоюзни института художественни совсто.

ХІана хІара сменаГІа объединение конвейер тІара Іобоал 1300 пар кога гІирс. Цун хьалхара парти хІанзае а тихкина йохка араяьккхай.

Архангельск.

МОЛДАВИ: МОНТАЖНИКАШ БАЬХКАБ ФЕРМЕ

Производственни процессаша комплексни механизаци яь яьиай Молдаверча а хьайбаи леладеча кхы а бІаь ферме. Укхазарча механизированнии автоматизированнии линеша Іалашдергда бІаь зэар Іаттан хьакхийнеи 240 зэар котама доакъар кийчделгеи дІадекъиьлеп, хий моладелга а поменшеш шеиьелга а.

Ухх шера кхы а 12 процент хІана лан аьина лаклургьи республика колхозашкарен совхозашкарен гІишлоп балхий объем. Хьаеи я дулх, шура, фуаш гулду йохкий товарни фермаш. Технологически кхыйолеи оборудовани вІашагІъекха кьаьстча трест йиллай — «Молдсельхозмонтаж».

КАЗАХСТАН: ФУ НАЬКЪА ДАЬННАД

Мехкарча колхозашкеи совхозашкеи цхьатарра фу дІакхахьяйта йолаеннай хьажкІашта экспортировка еш йола Казахстана заводаш. ДІаэнча материала йохкий партеи дІаяьлайтай бІаьстан юхье массанеп а хьалхагІа хьажкІап дІае болалуча Таджикистана, Туркмене, Армене ахархошта.

Хьалхарча классах долеа фу тІадувтт Украина, Молдаве, Кыилбседа Кавказа хьакхІаш кхеераша хьожаяьча машиннаькъа вагонаша.

Уьх шера 14,5 зэар тонн хьэжкІий фу дохьийтарга Казахстано — из планагІа лаьрХІачуа дукхха а духдагІа хул.

(ТАСС корр).

«ПОЛЕССКИ ДАЬРЕ» ЗАВОД

Паччхьалкхен комисее кулгаш яздаьл Корастенски лыозавод эксплуатаце дІаклараь йолча актана. Цун цехашка оттаяьй шера 2200 тонн продукци арахеча иэз кхоачаргболанн йола дІаьхен лозаеи корхан кийчду ГІалгІа механизированни технологически хенизированни цин лини. Из бедал товарьга 6,5 миллион сомгІа метр кІада хьадара.

Житомирски областе чІоагІа дегІаенай лен чакхбоаха индустри. Керда завод хьалъяьй Новогран-Волынске. ХІаиз йоккха материала йохкий партеи дІаяьлайтай бІаьстан юхье массанеп а хьалхагІа хьажкІап дІае болалуча Таджикистана, Туркмене, Армене ахархошта.

Хьалхарча классах долеа фу тІадувтт Украина, Молдаве, Кыилбседа Кавказа хьакхІаш

Житомир.

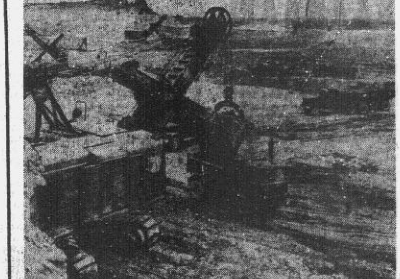

ТУРКМЕНСКИ ССР. Ачаха яхача гаЙбоаккхарий города гаьна йоаццан Амударьи чкарий бердашта юкъе гІолла чакхдоалача хьалъе йолаяьй Туркменски гидроузел. Уьхаза хина сунт а тогда 8,5 миллиарда кубометр хий чу долаш форд оттаргба. Гидроузела иэз 150 эзар киловатт хургба. Цигара кхаьна дукла хийн электроэнергии кхоачаргьа управлеше.

Узбекски ССР-ерча Каракалпакерчен Хорезмскерчен областерчен Туркменски ССР-ерча Ташаузски областерчен боамби делаберташка. ХІаиз гІишлонхой сунта гІоа хІаллотташи гидроузел дургйолча кІелаьр кІоаг нийсбаь ба.

К. ХАЛЛЫЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДІАХО БОЛХ БЕШ Я «ЛУНОХОД-2»

Гаьнна космически бувзам лоаттабу центр, 22 январь. (ТАСС). Ехъана форда тІа болх беш хІаиз лоарХІаГІа ди-бийса долаяьлаш йолча «Луноход-2» яхача ше лелача автоматически аппаратана 20-чеи 21-чеи январе радиобувзама ма аргІанара сеансеи яьЙ.

Бьаха программагІа хьежка сеансаи йолча хана ГІилман приборан болх бе йолаяьлийтаб, Бетта тІарча байсан режимна дунохоД кийчъера операцеи кхоачашъяьй. Латтаргйола моттиг харжар духьа маневрировани яьй автоматически аппарато дальча гонахьарча моттигий телефотометрически панорамаяни телевизионни суртех пайда а эхаш.

Радиобувзама ши сеанс йолаш хана хьайбача телеметрически информацие данненГІа, автоматически ше долаяь лаборатори тІарча системашеи ГІилман аппаратурана боаррамагІа болх бу.

Бетта тІехеи тІа- «Луноход-2» яхача автоматически аппарато болх дІахо бу.

Хьайбаш леладеранта новкъостал ду химикаш

Кердача продукце — доаькъара фосфатий хьалхара парти арахийгй Жамбулски химкомбинато. Моттигерча фосфоритах ухх хьяра технологи предприятте специалисташа кийчъьй Поллинска политехнически института ГІилман-концоди ленинградски проектировани-кашеи цхьана. ДикагІа дилача толашагІча образецел эшагІа иэ керда продукт.

ХІаиз доаькъара обсоффорени фосфаташ арахеча кьаьстта цех хьальеш лаят комбинате. Цо чера 300 эзар тоннага ехачча-лаца, тербья уж. Маардера дукхха доаькъара фосфаташ ихальйта лаьрХІад мехкарча кхьча райбоашка.

Карбамид — дештача доахана рационе юкъе протеин хулийта лоарХІаме продукт — дукхагІа арахеца пайдаеннай Эстоне химически промышленность. Хьайбаш та из телаго торо хулийтарга, специалисташа лаьча лоарХІаме-гІа, республике яхи тІа а шера 55—60 эзар тоннага кхоачаш шера яха. Карбамидана тоаяь комбинорм аІдаьхача шерарчуа кхоачеи ахаьеи дукташ хьаьо продукцинасто. Пиитта кердача моттигара дукхха а дукхагІа йоах мед я.

Толлин.

(ТАСС корр).

ӀИЛМАХОША НОВКЪОСТАЛ ДУ

Вай Дай-мехка цӀи хезачарех цаӀ я Грозненски механкъта институт. Механкъата промышленостан цунна бӀзам болча кӀеҳ дожкъонтӀел лаьрхӀа лаххара тоззал йолча специалистий кадраш кийчыр ю.

КӀеҳча специалистий кадраш кийчъара гонахь, кафедрана дужкха Ӏилман - тохкама балхаш ду.

Духъхьа ух тӀехьъарча 4 шера института цӀераӀа 96 заявка зинай изобретени яьа. СССР Министрий Советера изобретенеӀа кондаь Ӏилман цунна тахара хеташ ца йолча Комитетагара хьаххьаьчад 23 авторски тешаш 21 бакъъхьара рацешинш.

Цкъа йолча изобретенеш производствена кӀеҳ я йоаьлаш, бохкки пайда беш я БакурӀен Тюменерчен механкъата промыслашка. Царех цаӀ я бӀурув тохача пайда эцаӀ йолу, автораш профессор Л. Е. Симонянц, А. М. Некрасов, ишттА кхыбарш бола изобретени. «Грозненфта» объединене предприятешка пайда моӀ я ӀШашТкъийча газни механкъата шоайла къэстадеш йолу устройство. Цун автораш бу профессораш Гужов А. И. Татов В. Г. Беленко В. И.

Института карагӀадийна цхьадола керда Ӏилман чӀоагӀа хотташ да доазол дехьа. Царех я ахьыйола элементаш хьаяра способ «Газовая хроматография». Цар автор бу Арутюнов Ю. И. кхыбарш. Цу керладерех пайда эц Ӏилман Англен.

Деззеч дезна дац ӀЗамыйна кийчъеш я ух тайнара изобретенеш: автораш Дудин В. Ф., Фоменко Г. С. бола «Мутюмера» авторан Дудин В. Ф., Цибинога В. Г. бола ЗьшкабетонӀи изделеш хьаяра способ. инженера Провоторхова В. С. «Цкъа лаьттан конгресс».

Института профессорско - преподавательски составо новкъостал ду производствана ӀЗаХо технически прогресс яраш производственниэмпана цхьана долаш дола кхоачамбоанараш ӀЗадаХаран.

Город Грознерча механкъата чакхдоахача заводанна дужкхана мерзимна аЗхха буьзам а лоаттабен, парна доккха новкъостал деш чъзоагӀа химически Ӏилмай доктор, изобретатель Селезнев Алексей Климентьевич.

Цкъа Шеринов Асланбека цӀераӀча Грозненски Нефтемаслозаводе ваха волаш, Алексей Климентьевичга завода балхашан дехар дар окислительни колонинашта ремонт елга сихлара новкъостал де. Со шортача лелар колоннан цӀенъера процесс. болххой къьхетам хала Ӏар. Из балъан лолан хьелора установкана ремонт елга.

Алексей Климентьевич рауза хилар новкъостал де. Установка колоннаш чуъз ӀшенъеЛта механически къьелаш дар, ЗЬаьта из ӀуЛаяк болх тоабоилйтаи дацар. Алексей Климентьевич лагаЛлар завода нижнекранца ин. Л. Ъ. Каминскен Слободскенен. Хьаххар кол-лективни предложени — установка колоннаш чуъз механически къьелаш цӀенъера ДЗа а дахьяхь.

. ЛЕНИНГРАД. Кировски заводе хьаьнй хьаттаехкача а ах тӀехьятессача а кочалашца — фронтальни погрузчикаш, бульдозераша, скреперааа — лаьттахара, муъь боттара-боссебара, ТӀера лаьттан тӀоа дЗабаххкара, цу тайнара кхыдола гӀишлошъечара балхан дердодеча «К-702» яхача установочни трактарий партн. «Кировец» яка хьалхара универсальни трактораш дика болх бен я вай мехка областашца, яраяшка.

СУРТА ТІА: «Кировец» — «К-702» яка керда трактор фронтальни погрузчика комплектаца тоххам бен я. Автомашинаш йотташ (цун кола 2 кубически метр) сахьата 185 кубически метр астарагІа' бола муъь тӀабота йиш я цунца.

С. СМОЛЬСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

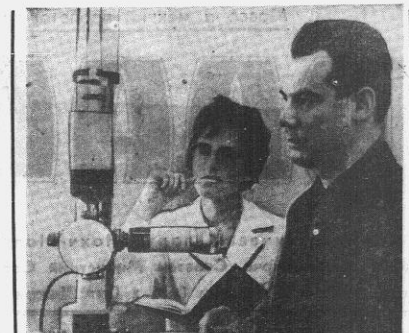

НОВОСИБИРСК. Метролог Сибагрегіен Ӏилма - тохкама институтан (СНИИМ) — пачхьалкхен метрологически служба мехка а йоккхагІчарех цхьа центр. Цун коллективо хьаю керда гаьттар. баккхара кечалаш, тӀахьожам лоаттабу хьажа боаханне бустанбаккхара техникех пайда мишта ю, оттань стандарташ юкъе мишта я йоалаю а уж кхоачаш мишта ю я, дикал Знака аттестани еча а хьожаш.

Духъхьа дІадахача 1972 шера Сибагрегіерча, метрологаша кийчъь яьхьай 28 Ӏилмаи тема. Ӏилмахоша кийчъь дуккха а бустамий прибораш доазал дехьа гойтаю хинна а дипломаш медалаш яьха а я.

СУРТА ТІА: СНИИМ радиотехнически бустама лаборатора заведующи Э. А. Абросимови, йоккхагІйлха Ӏилман брахло О. Я. Малошенкон шоаш хьаьча тӀех вийсна къастаеча этлонаш установкашка тохкаш ба. Из я лаьхарча частоттеІа йолча емкостий, индуктивностий, сопротивлений бустам боккхаш. Цу прибораша хьажа а тахка а йиш я радиотехнически, электротехнически, химически, промышленносца кхыча доахкошкарча, тайп-тайпарча аппаратурай доккхачу лаьттара.

В. ЛЕЩИНСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ПОЧТАМТ-АВТОМАТ

— Партен правительстван задани кхоачашъара, Новч - ПхаӀай республикина чӀоагӀа эшаш йола области хенахьа яь бистехкхара болх мишта бе беза хьажыйхад тхона тхоай дего, тхоай хила доагІача эзделло, — аьлар Ӏишлошъера управление СМУ-4 малярий бригадина Соатмурадов Хьасана балха тӀа хулд халоман дІаяхар» а.машинаньа тӀарча почтамта корпусаната отделени тоьлам яь яккхара а сево новкъостал ду бригадина аьнна нийга хьаттача.

Дуккха ха йоаццан а тӀехь, октябрь бетта, дукха ххоачамбоаран, керда канализаци, электроподстанцина рекконструкци ечь, сантехнике, отделка ечь дуккха балхан дар. Пикпача хина объект йистехкхара дукха нах тІабахийта беза аьнна хетар гІулакх иштта мел а лерТІа доаццан а хиича, технологи телхаеш хилча, цез тІабатийтаз балхан дара Ӏишлошкой ергигача коллективо.

Лоархіаме хІама хилар СМУ-4 начальник Р. М. Гайбеков, керТера инженер Г. М. Мовшоцит юкъарчул доаццан йистеЛоалаш латтача объектакха тоаш хьажатеро а. Хіара деннз яха баьлор уж Ӏишло хьалъеча. Ӏишло хьажара а отделенин а балхан ваштТехьдьхар, болхлоита ДІадовзйтар Ӏишло боккха лоархіам болаш хилар, партен повавительстван задани кхоачашъара йоаь цар патриотически уйла лаххйар. Социалистически яхь цьеъзеп а цунах доалла беркат дІадовзйтан а боккха бохь бир Т. А. Машиев секьетарь волчча партийни организацин.

Шоай дакъе суБлодрядни организацей СпецСМУ, «Хавсэктехмонтажа». «Хавлектромонтажа». «Промсельмонтажа» а кхиирий а коллективаша ха на хьоссаш чІоагІа кхъхьийгар. Хаоттама хьалаш во оттар бахьан долаш Ӏишлошка яйр Самшева бригадас. Деррига балхан дир мастера Юсупов Висятен участка начальника Исламов Сулаибекен кулгаш а деп.

Дукхача городашка ян почтамташ - автоматаш. Итташ моторашца болх бе доалаургда. Цар шоанка хьажнарга кулгашца беш бола болх, шаккха а дулургланар цар дер кулгашца.

Иа йоккха а тІаьна а эшап а йола объект яь яьхьар Ӏишлохой колективо СССР-н Министерствон Монтажни специальни хьаьх 50 шу доала дезз ди тІакхочаш.

И. ШАПОВАЛОВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА—ЦІЕ БАЙРАКХАШ

КПСС Грозненски горкома бюрон горисполкомон/цхьана соцпм бьаь 1972 шера йильаТІа кварталаш лаьтта къэстезама толамий итоган яьчча тІеЛьаТІа хьалха мотти а хьожаеи КПСС Грозненски горкомон горисполкомон Казаков-Кара тела Ціе байракх Заволжский района хьожае.

Города неомышленов предприятешта цкъе хьалхара мотти яьхий Н. Анисимова цІераТча Новгородненски механкъата чакхдоахача заводе. Цунна енний КПСС Махачкалински горкомон а КПСС Махачкалински горисполкомон положени карара кара тела Ціе байракх.

В. АЛАЕВ.

ЭГІАЗАЛИ ГОАМАЛИ КХАЙКАЮ

НЬЮ-ЙОРК. ВІашагІкхийтта-ча Къамий Организацие Генеральни секретара К. Вальдхайма къэстезабьаьд, Амилкар Кабрал вийна аьнна хиннача хоаю шийна чІоагІа бохам бе хилар. К. Вальдхайма аьлар, дилла моттиг йоаццан чІоагІа халахет шийна из «Горбаньна африканскин культурхон сийлахь» воккха патриотъ вийна.

ДАР-ЭС САЛАМ. Африканскин къамаи конгресе (АНК)-сий доаш доаяхі Гвинейн Зелени Мыса ГІайренашн кхычарех тийна хІама доацаш хилара ТІехьарча Африканскин партен Генеральни секретарь тийначу балхаТІа вер хоалхмобилаш бехке деш йола заявлени яьй профсоюзий Дерриганен Федерацие Секретариато.

ВФП дІакхайкалу дупен халкъашта къэстезча профсоюзни боларна инзаш Гвинея — Бисау, Ангола, Мозамбика халкъашта шоай кортамукъаленъ кхычарех тийна ца хилара бахьан долаш лоаттабе къэсаме цар оагІув бизза хьаллацар духьа оарнагІлахара ший тарлуи мел дола хІама де дльрхіа ше хилар.

«СЕРДАЛО»

2 оагІ. , 25 январь, 1973 шу.

ХІАРАНЕ ДЕКХАР

Цу дийнахь дукха болч бар. ВокхачаӀвола лейтенант Баранцов демуэстно хьажа а ӀЗнженер, телефон техар...

Вовзан воаннча гражданенаш хоам бора, «Грозненгипронефть» яхача мехтте, цун хьо оеш-кирдан хинай, яхаш. Массеран минут аьлачъа «Госавтоинспекцина» яха трафареч йола Ӏилмаи-сайна бесара чуэзнк» хьаЛда йодаш пропаганда хиннача.

Нах лоаттабеш аварена кхьалтеш ӀШашТкъийхьар этта ӀІулакх дац. Цкъа-ццакъа оеш-кирдан дукха ха йоданнаш цу ӀІулакха. Лоэлаб нах больнице бахьийтор, тешаш кхъежа а дац, хІтар дийнаюе мотТика схема а сетташ хиа ГАИ хьаводІар из. Бахьба, хьакхача кхъежар. Ранне ӀІолла хоам бир кхы цъьхьаха а аварн хьлараз...

Юха а болх чъьхьабькъар тоҳача телефоно. Хіанз хинна хоам сагота бар. Первомайски уличаІа автомашино сар ЗшйгаЛар. Хе ца ууна дукха дерзи хинначу вахар дежурни. Уехаза дукха нах бар, ъьхьабаьхьа, цхьаьнена а магазар хьо ма дий аьшна ӀІЗмаи къьхуна. Бакъда, цига хиннарех цъьаяне хоам бар, маьхх кхуъьена машинна тара ю из аьнна. Хіаьта вокхо йолаш пачхьалкхан кхоачашъара ӀШашТкъийхьар ГАИ инженерчул тӀехьаТІа Баранцова комната елар картотека тахкен 07 шифрашца йолалу новераш йола оррига автомобилан къьхьарчи, аьлна.

Из машина лаха болабелар. Згерча хьалта цу къьхьаьна хоам бар йаьжа ӀІолхоама посташка меа дегтаринен желташ оттаделашкеп. Цу хана гаражашка къьхьаьна бар дежурни Баранцован вокхачаӀвола лейтенант Сулим.

Са доош латтар. Хіанз а корехьа ер из.

— Торговле министерстван гараже хьожаргда аьй хьалхаЛа, цул тӀехьаТІа — 1737 автоколонне, — аьлар Сулима.

— Нагаьда шига а ӀІлаш на хуле, йаха де дезачох даза дарІда Госавтоинспекцина... — Сула раьзна.

ДІабоахкан ГАИ дІачуэтар уж.

Уж хьажъачалкха масеех ыйнут ца хьалаа, Госавтоинспекцие дежурни часте телефон тетаю 1737 автоколонна боахлоч. Цо хоам бар, гараже хьаЧуенача 07-02 ЧИВ яхача автомобиля водитель корзайбаьхьа з а хьаьх, машина тІаьна ахьа дакъа лаьрхІа хьожаш тоттезаш дІаяхе тІетташ а лела из, аьлта.

Дукха ха ялалеха цу автоколоннне бар ГАИ дежурнейн инспектор Мазгаевин.

— Хіоной хьа машина чохазара чуйяьна? — тІаьттар Балошнева автомобиля водителе Алмезга.

— БӀоаьла тІамхйтташ со, — аьлар шоферо хилла.

Цъьабакъера, экспетизера тьыдеаяча бахьанаш дарой дайтар Алмезга.

Бекке волчоа ре доагІаш дола тІаЗзар деонда. Из хуэмхо хьалхаза милнне боаллоита доккха ремонтеш лер дог ӀШначч сихо техача телефоно.

Хала хете, а, Хіанз а дукха нах ийлеш шоашта бӀаргадайна эцлам къайла дахьа тІетташ. Цу тайнара чаьх молаеше бетабу-аулакхой хьалхдаьхьа органаш бу болех.

Хіара дог цІенача, тайп-тайнара ца эулемхошта моттар бошлаа сатто доккха новкъостаст ца я милнне организеча. Дукхаеи Бараш цу тайнара уйла йолаш нах да. Уж дах бахьяы долаш ӀШашТкъийхьад ягара кегаденагІа дола эулемаш гучадала. Хіаьта молаеІа эулам гучадеекъар — из да молаеІча цъьа цІеп ГІабоагІа баьа юхатохар.

А. ЧЕБУШЕВ.

ХАЛКЪА ТВОРЧЕСТВАГА ХЬАЖАР

Тахан Дона ГІарча-Ростове дІадолаеу Къыбдеэда Кавказа юрта художественни самодеятельносста талантий зональни хьажар. Из хетадь да СССР хьаль повэтхье итт шу дизара. Цу хьалзае дакъа лаца яхай ух деношка Новч-ПаЛгІайчел художественни самодеятельносста хьаеІа йола коллективаш а. Парна кехье а новкальни группаш, халхара коллективаш, Ньысарен, Ножай-Юрта, Сонетски, Урус-Мартана районий культура ЦІеной халкъа инструментальни оркестраш, хІаьта Первомайски, Шаттикала юртарча культура ЦІеной творчески коллективаш, къаьст-къьхьаза исполнителаш — Шаьла, Шелковской, Наьтеречни районашкара.

Вай республика художественни самодеятельноста коллективай программанна юкъе я «Халкьй дотгІадал» аьа литературно-музыкальни композиции, Дальенах, Ленинах, партех дола ИЛЛеш, тайп - тайнарча кумай халхараш.

Зональни яхьанна дакъа лоаш хуэрга вай республикера 170 саг.

М. РАШИДОВ.

Машиннаькъахой гІулаккаш

Доккхийча балха толамашца белгалдаьккхар дІадоха шу Грозненски локомотивни депо машинисташкона. Пхиъад сонгІа 900 эзар тонн халкъоахкама мухьаш дІа-ъха дихьар цар.

Ух шеторга дІа—ъха кхуъьача мухьий чот эгтара хьалхарча дІаЙолаьй тешначу машинисташкона. Тебель керте латтача локомотивни бригада. Артезинера мехкдьатта йиша йола поезд оттаяьча хаиза тІеъха ца йоалайташ дІаъхачйтар цунна локомотивни бригада.

Балха лаьхача темпашца дІадолаяр пятилетка лоархІамера ер шу теплоовоза машиниста Сахновскен цуи ГІолча Поленковен, теплоовоза машиниста Андреевен цун ГІолча Межидовен локомотивни бригадина.

Г. АНОХОВ.

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА

Наьсарен района совхозашка лерттІа кхоачашъ социалистически доалаъье ший метта лоаттаяра хьаькъеъьа пяртен правительствен енна чуязаеш.

Совхозий кулгалхошца де доагІар дац материалын ценносат лечьъеаьлга, ца гоъилга, телхаелга дІадакхкар, цар могийт юртбоаканаша продукцие учет желаяра дакъера цІенкашта ххоачамбоанараш, доакъаран довр, доакъараш, мехдьатта продукташ, электроэнергни йоагІачул тІех дІеухйитадга, законгІа па доагІа яхача питател нарядех, техникен оборудованни бизза пайда па энаш ялаю, ханал хьаъха дІайоах из балхо юкъера, юртбоахама продукцин къьйола изучестнов ца тъзара, лечьъеара, мах производства дІадахачуйца дІа а лаьрхІе, эенашца дІабоах тІера.

Мишаев «Ударниковский» совхозе (директор нов. Албогачиев, керТера бухгалтер нов. Даурбеков) 1972 шера 1-гІа январь къаТІаотташ па тоъыш, йоаяь, лечьъаяь-хинна ХІамай нах 42,6 эзар сом бар. 1972 шера 11 декабрь дозал эпаделлйтар, мехдьатта продукташ совнагІа дІаяхйтар, духха яьхрыа дІачуТера дакъан ГІайла хьаьр, уладренеш талхйтар, пайда хьа па луча къьчча ГІулаккхашта рузька довлар бе-хьан долаш 56 эзар сома зе дьадь совхоза. 1971 — 1972 шерашка бехкечарна тІадожадьаь 43,3 эзар сом, хІаьта уж юкъа хьадьаькхар 13,2 эзар сом мара дац. 55 эзар сома маьха искаш бехкечарга дІа па кхоачйтаеш дисел, ну дакъе уж дІяхкачйтаяш 1972 шера августе законгІа боацаш арахьа совхоза 110 устагІа а бекка совхоза доккха материалаш зе дьаьа кхаьта хинначу Пхиъвски отделене управляющеча Дударовга. 1970 шера денз 3200 сома маьха ГІиплой материалаш тІалаттача совхоза проваб' хинначу Хашагъьлгоата. 538 сома маьха 37 Іаса тІадисача Д. Чахкиеча.

Дівоттаяь во лоаттаяри делае па харн бахьан долаш йоха а йийя, кхиал хьаъха совхоза баланса тІара дІалйоаю Іаламате дукха техника. 1971 шера 92,6 эзар сома маьха йоазьй из, ну дакъе балха ха яьккха аланза йола ДТ-75 яха кхо трактор.

120 тонн минеральни удобренеш а ишгта доал доацаш, цу ГІулаккха пайдана йоаяча помещенеш-ка лоаттаю, хІаьта из балъан доаш 70 процентага кхаччалца энзабелар суперфосфатаяи аммиачни селитраи боала пайда.

Лерттіа лелабан дебиторскин кредиторскин держ дІадакхкара болх, хх тІехьъяьна 580 эзар сома Госбанка сеца хьатоохкйтйлга Іалаццаш.

«Ежжевский» совхозе (директор нов. Мержоев, керттера бухгалтер нов. Татриев) ссуда йайдьа иахчара уех массеек эвера хьа ца доаккхаш лоаттадУ 91 эзар сом начальникен ахча. Де доагІар дацаи нарядаш тІа па доагІа яхча ядорахи законгІа доацаш 29 эзар сом далараи, больнични листех 288 сом совнагІа долараи, 202 эзар сома маьха 1303 тонн коартолаш талхйтараи а производствена хинна зеи ДІадахарн лаьрхІа тІера дІаяхарз а, 6,2 эзар сома маьха доадьаьа доаяна ХІамай нах 42,6 эзар сом бар. 1972 шера ноябре Укранцера епача дІаюяча коартолий 60 эзар сома маьха 300 тонн йоаяраз, управленчески аппарат ден-кинен командировкашка ухййтаяи совнагІа боацама чурча ГІулакхашка ахча дІадахйтараз бехке бараштта.

Материалын ценносат тІера дІайоаеча хана белгалъаь цирех пайда эцаи яьккха ха, тІера ДІаяькха имущество йохаяь актаи уяттаяи, хіха хьатІаяцаи цюлаІгІа гайда ГІулаккха материалаш йола материалаш, уэлаш, деталаш.

ХІамаи ца тоъарахи лечьъаяь-рахи бехке бараштта 1971-чи 1972-чи шерашка тІадожаьаьна 27,8 эзар сомах хьадьаькхар дерзига а 1,7 эзар сом мара дац. Ха тІехъьяьна Госбанка ссудагІа из-ха ГІаЗиса совхоза декхар 450,8 эзар сом па.

Товарно - материални ценностата инвентаризаци во ю «Октябрь 40 шу» яхача совхозе (директор нов. Аранаев, керттера бухгалтер нов. Бекоев). Цунах хьаьхинарашка дІаЗхоаан саг ваи. Ценносат тІера дІайоах уж ма, маца дІаяхйтйта еза па ъьхьаьна а, дІаьта ишгта совхоза директорен лакхе латтача организацин синкци йоацаш а.

1971 шера 1-гІа январь хьаТІаоттаи цу совхозе па тоъыш долеи ГІулаккха пайдана йоаяча помещенеш-ка доаттаю, хІаьта из балъан доаш 70 процентага кхаччалца энзабелар суперфосфатаяи аммиачни селитраи боала пайда.

Лерттіа лелабан дебиторскин кредиторскин держ дІадакхкара болх, хх тІехъьяьна 580 эзар сома Госбанка сеца хьатоохкйтйлга Іалаццаш.

«Ежжевский» совхозе (директор нов. Мержоев, керттера бухгалтер нов. Татриев) ссуда йайдьа иахчара уех массеек эвера хьа ца доаккхаш лоаттадУ 91 эзар сом начальникен ахча. Де доагІар дацаи нарядаш тІа па доагІа яхча ядорахи законгІа доацаш 29 эзар сом далараи, больнични листех 288 сом совнагІа долараи, 202 эзар сома маьха 1303 тонн коартолаш талхйтараи а производствена хинна зеи ДІадахарн лаьрхІа тІера дІаяхарз а, 6,2 эзар сома маьха доадьаьа доаяна ХІамай нах 42,6 эзар сом бар. 1972 шера ноябре Укранцера епача дІаюяча коартолий 60 эзар сома маьха 300 тонн йоаяраз, управленчески аппарат ден-кинен командировкашка ухййтаяи совнагІа боацама чурча ГІулаккхашка ахча дІадахйтараз бехке бараштта.

Материалын ценносат тІера дІайоаеча хана белгалъаь цирех пайда эцаи яьккха ха, тІера ДІаяькха имущество йохаяь актаи уяттаяи, хіха хьатІаяцаи цюлаІгІа гайда ГІулаккха

КАЛЕВАЛА ЛАЬТТАН ТІАРА СОВХОЗ

«Ведлозерский» совхоз — Карелие кхиэда - малхбузен дакъа тІа улла лаккара механизированни фуи хьайбан леладу боахам. Совхоза центр — Ведлозеро яха къаьнара карельски юрт — бІаь километр совгІа гаьна я Петрозаводскера. Уьхазара мотт!ах хьу долиш я, духхаІгІа дакъе тІа лола гаьнаш — ламаст, черемуха, райна, ольха, дакка яхаран а йолаш. Иштта ухазза найсу дихх а, корсам а. Совхоза территоре тІа 50 совгІа боккхи эІамигеи ІамІ ба.

«Ведлозерский» доалахь па яхь эзар гектар гаргІа юртІоозахма лаьттан. Духхаіга дола лаьттан лоабат эрш:а. Хламзарчоь кІезига да хиш дехка лаьттан — 752 гектар. Цхьабакъда, ди тІехьа дуккха тІера карлерашш лаит Пелдусус яха унах. Мелиоративни бІалхаш чакхдильча эзар гектара алсамдарга ялат дІадуа лаьтта. Совхоза хьалхара дожжа кха хурда из. Хьаьта хІаначоьл хІамига да кхаш, духхаІгІарш 6— 10 гектар йолаш да, эгара доккаІгІарш 30—40 гектар.

Совхозе иІс кхаІ тІера бригада я. Цара кхуьллу лаккерен лаьрхьІа юкъерч дешар чакхдьккхача наха. Бригадашка къаьхетерех поналбаш цига дахача кхамиІ нах — карелаш, нелси, финнаш, эрсиІ.

Іа бирсен діаьхен да Карелие, цкъаза цхи бетта хул из. Вlаьсти шийла я, тІехьайоал, ахка лоаца да. Цхьабакъда, цу хьалха хаоттама хьалашка а карельски лаьтто дика хьуьхьам ту гаьта кулгаІ йІоьхьаьа. СССР хьаьнь 50 шу дизарга сибна йолча Ерриг:союзни социалистически яхь бокха толам бьакхар ведлозерски лаьтта лоаларга. 250 гектарах лІира гектара тІара юкъера лаьрхІача гулйир 180 центнер коартол.

Боаазме лаьттанца бен бола болх керттерча дакъе тІаберзабль ба хьайбай боаазма хьаштанта. 1972 шера дика хьуьхьам чуберза керттера дакъа хьуьнарш кулгаІ йІоьхьаьа. Цара шерашкарча баьий дол — 35 центнер гектара тІера, иэьан шера хуьлча баьиех йІо силосе сеназ — 142 центнер, доакъара хІамаш — 400 центнер гектара тІара. Іана ткоачам хилла долчи доакъаранша Іалаиндаь да совхоза доаІаи.

Совхоза хьайбаш леладелча фермашка Іалаиндеш да ши эзар совгІа бежан, цара юкъе 800 етт бІа. Холмогорски фугІ дола доахьи да Іулашара дарах. Дахьан уьдахьакалу типови ферман хьаьнь еттача кирпишкеи ашкабетонни блокехи. Помещешка йІайха, сайрла, сиэа я. Вооарамаз йІоьхьаи шелаш лоаттаэр цу чу, торфах кІалхьарш ар ду хьайбанта. Фермашкарча хьайбаш леладелрий къаьхьам йиээа механизаци яь да. Хlара доаркю — машинаша доахан эеттача операторо — пІулаьх деш 25-нега кхачалца етт ба. Хьайбаш леладелрашта лаьрхІа фермашка долаш да салоІа цІенош, библиотекаш, душевой установкаш, бытовой цІенош.

Шерагара - шерагара лаьхлу деттача іуьла маша. Масала, 1971 шера юккъера лаьрхІача хІара Іаттагара яккъар 3800 килограмм шорий, хІаьта 1972 шера — 3900 центнер. Кхы а лаьхьаІга шура йоаккх М. С. Филиппова кулгаалделча Центральни ферме. Уьхазв 1972 шера 115 Іаттах хІаракарга 5150 килограмм шура яккъар юккъера лаьрхІача. ДІадахача шера совхозо паччьхьаьккха 2700 тонн шура ежжар.

Машинни хьисапе доахан деттах хьаьхарча класса мастерга ба фермашка кхаььтеграш. Социалистически Кьаьхетама Турпала цІи еннай оператора Закрякова Анна Петровнана. ХІаьта Копалева Мария Семеновна. Хьорга Нина Павловна, Васильева Ольга Ивановна, Машкова Клавдия Ивановна, Матвеева Вера Федоровна, кхы дукхха операторааш а Советски Союза орденанаи медалаши сиэа йа. Вооарамаз йІоьхьаи шелаш лоаттаэр цу чу, торфах кІалхьарш ар ду хьайбанта. Фермашкарча хьайбаш леладелрий къаьхьам йиээа механизаци яь да. Хlара доаркю — машинаша доахан де

ХЬЕХАРХО

ЭГГАРА хьалха шоай цIагIа бIаргайра сона Тумишка шиъ кхаь берашка. «Лоьхьанчара доккхачIа шин бера юхье «машар» бушшш йоаллар из пу хана. «Ловна вахача шин сага юхье оттарах зуламе дахьна моттигаш дукха я4хь ахьна дата а деха, сабар дир аз.

Эгlашахаха берашка вIашш пухьал душначоа юхьера нижинка мара хьакхазашар цун оаз. Тlа ма човхкаш. хIама иа тохаш, маттар бир ломас кIоьсам бахьнаца берашта юхье — зела а лемна юха а лоьхьа эттар уж.

«Лоь» тайначул тIехьагIа бIаргайра сона иа юхьерта, хозача дегIара, герга юхь йола, кожа санна бIаргашш хIалтта хьахиначча бетта кур сиена цIашсьамашш доле безаме хьалесг.

...Ахтаханова Тумшка директор йолчу Урус-Мартанерча № 16 болча интернате да тхо. ИнIкий обIежонти. Чура цIена а, цхьалхо йоллаш а, сийрза а хиларо аптека лаггайохийт. Пеланша лекьен сехьен гIолла датт хоза кийчдар, накIкаш тIетайса мавигеш, цIен юхьа латт ястол, гонаяха гIандам а долаш, мавигеш кхоачалучуа а чухьежа кигга доалла шифонер. Иштта да интернатэ цIоллагIеп кхоалагIеп этажий хIара цIа а.

Интернате я пхъара Iохайна 150 саго хIама даа йаш йолта столочи, пин отсеках датта лучше бога бани, тайп-тайпарча литература ялх эзар гергга книжка дола библиотека.

— Тха ков-карт, цIен че дикача дах дарца санна хилара «бежке» ва тха заявоз Магомадов Султан,

— Йоах Ахтахановаз, ц1 гIулакха ше хIала дахьке а доаллеш санна. Хlаьта боккъалгар хьана ше дийнахь а бус а сатийна Iап, хал-дакха йоаккхо ю интерната эшачун.

Уьхаза дешаниа Урус - Мартана районера меттеп вай республика кхача моттигашкара а йиIгаш. Уж дуккха а духхарIъарашт вохчийн гIалгIайн йийгаш ч. Барт тайна, безаме — хьал деаза санна дешаш а вIашш хьожаш а чх уж. ИнIгаш шоаш хьож обшежите цIеношка, классанка, кох, столоче, бIаг — масанзанаш.

Тlаьхьа хIама меттеп дуаццар а дуккхача дахьке шоаш хьаъу цар. Интернатага да 4 гектар лъутта. Уу тIа дешархошта хIа а юх, шоай инзана хьал а хьежа хьажжIап, кондицаш, бIаьдалараш, новоаш. Уца совгIа. балхаш сихдениача хана интернатга йиIгаш «Гореца», «Гойтинскийн» совхозашка а кооперативе дукхаллара. свеклашта .кхьича культурашта оасар деча, уж чуэнача. Хlаьта шоаш-шефаи деча берий яслежкеи бешеи йиIгашна чакхдоах воскресникашш субботникашш.

— Тха интернате къаьсгачаьа урокех боьхьонна йола практика хиннаб, — йоаз Тумшкас.—Шоаш иза хийцача йиIгашта ха а те хьаш, шар де а безаш дола дукха хIамаш Iомаду пар — баржкъаш йиттар, тегар, цIасIа, коа хьажар, дах хIама кийчдар, произвоодстве болх бар.

Деша а къаьсга а Iомабарах совгIа, культурни баха а Iомабу уьхаза дешархоЙ. Интернате я художественни самодеятельноста коллектив, хIаллара, хоровой, драматическ, струнни кружожаш а болаш. Цо интернате меттеп «Гореци» «Гойтинскийн» совхозашка а концерташ уьттаду. СалоIача хаяа сайбешаш лисгуташ елга уьхаза оамал а хинна дIаэттап.

Интернате болх бен я Iаламаэи общественни бола саьхетам лакхбара, къаьсгаш Iомабара, унахIцIено тоаяра лъырхIа дола екъона натурааьтся яха, кхъча межий меттай, атеизм, спорт, хIамаш тегара кружожаш.

ИIайхача хинд дешархошта Рошни-чу, Тангн-чу кхича хозача моттигашка иоходаш ю.

Къаьсга белгалдаккхи доагIа йиIгашта атеистически кхетам балара а интернате боккха терхам тIабохийтаеп хилар. Дынах, цун реакционни чулоцIамаз лъяца Iилма беседаш ю, лекцеш еш, хIара классе, обшежите хIара цIагIа лаьрхIа йола атеистически мероприятеш чакхйоах.

— Интернате мел деш дола тIама, — йоаз Ахтахановаз, — тIадерзадаь да дешархой саьхетам лакхбара, цунга Iолла цар дешар Iомадора боарам лакхбара. Дийна шен тхьна тIама хьайсенаш а общественни вахара маIан а кIоьрта, Iидма ма яххара доаза йиш йоаьнгIа дIакхетездайт оаза. Из уьла масала а хьалхинка доаттаю тха хьехархоша, партийни, комсомольски, пионерски организацеша.

ИНТЕРНАТА болх тоабара ду ору организоцеех, хIЫта нита преподавателей коллективзх бизза пайда эца хоь Ахтаханова-на. Из гуш да духьала интерната пионерски организацеи гIулакхдаккха хьежача а. Уьхаза я хьинаре болх бен йола пионерски организаци. Цо доккха новкъостаи ду дешархошта пооцита хьеха прог-мет Iомадара, классанка а обIежите а дисциплинна тIоагIтьара, санитарни бокъонаш йиэза кхоачашцара.

Дешархошта юхье бакхка а за а болх барад В. И. Ленина цIаргIара Ерригсоюзни пионерски организацеи хьаь, 50 шу дизарна дуззаденна В. И. Ленина цIарагIа Ерригсоюзни пионерски организацеи Центральни Комитето Сийлен грамота елар интерната пионерски дружинана.

Интернате Ахтаханова Тумшка директоралла эттача хана деча йиIгаш дешарах кхуьлга 97 процентага кхачалаца лаккденнад.

Дlалаца дешарах цьязца болчча хьехархошта дешархоЙ 100 процент дешарах кхуьш чакхлъа-кар, масала, Бутенко Лилия Петровнай дешархоша. Iетlа шу за яа Нохч-ПIалгIайне эрсий мотта эрсий литературэн хьехаш йола. Из йожка оьмт шолг шин предмет бераштта дукха дезадалийта хоаш йола хьехархо я. Иштта баранш кIезига баи интернате. Масала Хрянина Анна Афанасьевна. Сегаева Тамара Арбиевна, Благовещенская Нина Васильевна, кхъбараш.

Дешара гIулакх иштта дика отталар, дешара дика хьалаш хьахIийтар, балш долаш йиIгаша кIоьрга эмалеш Iомаю, бокъонца бола совётски общества нах хьаху царех. Из иштта хилара тешал ду интернате лийна бакына меттехий межка тайп-тайпара ayзашка дешабагIаш хIара.

ИIийний дикаIа деша а цIенеп цхьаьлго йолаш яа а безам тIаГюрбола гIулахкаш леладу Ахтаханова Тумшас. Дикаlа дешарап цхьалгго йолаш аГIа спальни лоаттарах тIехь хаддаза яхь лелаю биIгашца, яхье кот-бальнарап Волгограде, Питигорске, кхиъ.ца экскурсе, пионерски лагерашка ухийт.

Ший болх дуьха безаш а дика йоаьшш а я Ахтаханова. Цудухьа цун вIашIехьдоаш дешархошта кIоьргга эпанеша коммунистически кхетамш дурболаш интернета болх тоабе, хьехархой цу гIулакха оарцагIбаза.

Цхьаьнгахь эIамига воллацеьча а дезалу цхьа хьадда гIулакх, школе дешаоагIча хамц а кхоачашар ше а лаьгIа гонаяха Iомиергьа. Царех я Ахтаханова Тумшца а.

Эттара хьалха-ка школе дечча йолаш цар деаза городе Гурьеве бахар. Оьхьаьнгарча классанка дешаяГIама ханна а дезаделар дIийга хьехарго хуьга, дукха езар цунна шийна хьехаи йоле Анна Ивановна Сергеева.

Дика дешаш 10 классе чакхъьякхачул тIехьагIа, педагогически институте, физико - математически факультете деш йоа яз. Тумшка воллагIча курсе дIаэлъашт-ра хана Грозне дIабоагIа шар дезаи. Нохч - ПIалгIай пединститута физмата факультета шолгIачул курсе дешаоаза Тумшца, тIека дешаш 1961 шера яз Винге е йоаьжс. Ше яьча юрта - ГIойтIа юкъерча школе математика хьеха йола Тарамова (хIаьта йоI йолаш иштта яр цун тайпан ц1е). Уьхаза кхаь шера болх бен гучайоаи Тарамовай организаторски говзал, маьхарло.

1964 шера августа бетта Урус-Мартана интерната директоралла хьожйо кхоа хьехархо. Бокхха бехктожкам хеташ бу по ший болх. Ха а ниц а кхоаш йиIгашта дешар Iомадеп тоабара а цар коммунистически сахетам лакхбара а, цу гIулакха оарцагIбоак интерната хьехархой, партийни, комсомольски, пионерски организацеп.

Хьалгlакхача тIехьеина коммунистически кхетам луш бокъкл болх барах Ахтахановна ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота ду. Цу шера из йожиГ хьежаеой Еррисоюзни съезде Нохч - ПIалгIайчен делегат а болаш.

Бархl шерара школа мара яьар интернат Ахтаханова директоралла йоаГIача хана. Из юхьера зе-шар Iомадарга яккхара уйла йора по. Дукхха хьалыайгачул тIехьа-гIа яхоачашхилар кхоачача директора лагадаьлар. 1970 шера интернатах юхьерча дешара школа хилар.

ПIаГIамта дешар хьежача а кхетам луча а дожкхий толамаш дахарах ду шера Нохч - ПIалгIай АССР просвещене Министерстваси хьехархой союза обкомон шиъ сийлен грамота, «За доблестный труд» яха юбилейн медаль ду Ахтахановаиха, хIаьта 1971 шера — «Знак почета» яха орден.

Цу тайпара, деррига ший ахкар адамий сайрда кхоанеаомнаш хьалъара ше ихоерйоаца тешаме тIехье хьалкхера хетанаьл коммуниста Ахтаханова Тумшас.

Ю. ЧАХИЕВ.

Сурта тIа: Ахтаханова Тумшна. **I. САГАЙПОВА сурт.**

Гражданский фецарча флоте хьалхе яккхара 1973 шера эттара хьалха парашютистий Еррис-российски яьхьан хургьа.

Царех хьалха хургьа ГВФ территориальни управлений яхьан.

Хlанз цкъарчоа двиапродавленецка Iомалуш - шкъарцан ба Чукоткера Анадырски аэропорта спортсменан-парашютистаи: летчикаш, лаьттарча службай боаьлой, бортпроводницаш.

СУРТА ТIА: маьрша лаьтта Iобессабй Анадырски аэропорта комсомолкаш техник Нина Сергеевай (лаьдехара яр), бортпроводница Валя Тараиухина.

А. БЕЛЯВОЙ сурт.

ТАСС фотохроника.

ФЕВРАЛЕРА ХАОТТАМ

СССР Гидрометеоцентро бена хозмагIа, бетта хертерча цхьаьгIа йолча хана йIайха хургьа: дерриг температура юкъе-юкъе хIеизг.ачу хана йIайха хургьа цхьаьнга бийсинча 0 градусегара 5 градусега кхоачаш, деношка 8—13 градус. Хьамарца тее дийнахь ихоалгIа итт ди юкъе хьаьнга хаьнеи шеллургьа: бийсинча 15—20 градусега кхоачаш шийла хургьа, деношка 3 градус шеллалгара 2 градус йIоаьлара кхоачаш хургьа.

Боарама гарга йолаш хургьа бетта йоаччи. Кlезиг - дукха моргаан а йолаш, лоаддама йоаччи а йоаьшш ха хургьа 7—13 февралеи бетта тIехьгIара пхе дийнахь. Воях хьебйисача хана дукхагIча дахьке моргаан а йолаш, ехха а ехсаш, юкъ-юкъе йоаччи а йолаш (догIа а, тIаьхьа хоа а, вешта хоа а долаеш) дожк а доаллеш, йилла шш а болаш, хоа дегача хана дара а хьекхаш хи лиша тарлу.

Кlуьзда-малхбузенъарча къуьдкъьарен секкуде 5—10 метр, юкъ-юкъе 12—15 метр мух хьекхаш. Шелал хургьа кlалхбосета-малхбузенъарен кlалхбоседен секкуде 5—10, наг-нагахьа 14 метрага кхоачаш мух а хьекхаш.

Метеостанци.

Хаиаца гIа боахаш

тIехо бутт гарга ха а Республикански изобразительни искусствай музее Нохч - ПIалгIайчен художественни произведенеишта юкъе йоаргхIамегIа дика дIаволацча живописца произведенеех, белгазднр цхьаьнгIабоча художественна йожкача говзанIа дехкъь сурташ. Царна юкъе да Софронова, Суворукова, кхьаборий сурташ. Къьасста мах - болаш да, ахар Латышева, республикански художественни музгIаната уьхаза йиззя мотт-тик дIаллоацан кхоа художественкан хилар. Шамурзаева, Асуханова, Гилина, Мингараев — кхьаборий произведеиеш кIоаргIа идейни чулоцIам болаш, кхычарна тара доаьа-ча шолг художественни ыьсаче-тловоренеа, наьха уйлина сомбоьхаш я.

Графикаи, кинжини илюстранеи, скульптурех, гуебенпарата эйпар А. Гонтаре. Графика, операгинни художественни жанр хинна а ца Iеш докхий художественни декхарадг уьттаду а уж хьалыайгу а искусстве дакъа да. Цун тешна бу Глушкова «Къона вина», Цхьпцанские «Бухенвальдски цикл». Изрисова «Город шерлуш йоаьIе», Ильмерзаева «Шаьлв» яхача графикапа, офорташа.

Конференце дакъа лоаьцаранта декоратинаи а прикладной а искусствех лийнар Республикански изобразительни искусстваи музеи Ильман боллочоа Г. Шедроазарас.

Ер отчет йиззя хургьанар конференце докладаи дIаьа кхаь оратрий къамалъех доаллаи хинна цхьа юкъера кхоачамбоацар къаьста а сеи царех лийна дале а, гулбенараллера царех хаьнеар выставке кхоачамбоацарга.

Цхьаьбакъа, уж, хьа дете а, доллаи да. Царех лийнар пренеша ха къамалъа дьяча Нохч - ПIалгIайчен государственни ордена Ильман-тохкама института Ильман болхлочоа Хизриева, республикански изобразительни искусствай музеи Ильман болхлочоа Исмайлова, художникаша Акиева, Республикански художественни фонда болхлочоа Рыбакова, кхаборша. Выставке йиззя ши эсала, лелара языь произведеиеш.

Конференце республика художникашта цхьаьлхха отталлар доккхий декхарап. Художникаш, берриге творчески болхлочоа болаш, декхарийла ба ханаца гIа боахаш, болхлой класса, вей хьалха къаьстгвнаюй сий долча гIулакхех цхьаьлга - дика иорда произведеиеи хьакхолга.

М. САЛМАНОВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Газет арадуьзи кIинчарн, ерин, шоаттен деношка

ТЕЛЕВИДЕНИ

25 январь

I ПРОГРАММА

16.00 — «Тlа уйаш, гIулакхаш, талгIаш, Даьхена яр». Дешархой Iидман общественни актив Ефимсонан цхьаьлгIа тIехьажа. 16.30 — Кlеттанан хьебарах йола беседаш. «Iалами берашт». 17.00 — «Объектив. Фотографзарта йола передача. 17.30 — Дешаршкаша. Олимпийн.аша «Шанхьехтар. Передача юкъе дакъа лоаьшш бе 20-ча олимпийн олимпийски лоаьнийн чемпионаш. 18.00 — Кхоадаллаш. 18.10 — Миллионий ленински университет. Нохча техничесни творчеста дегIано. 18.40—Бlаьстанга дика кийгго яр (гIалгIай меттала). 19.00 — Мультфильмаш. 18.55 — Нохч - ПIалгIайчу гIолла. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.15 — Дуьнен дакъашта юкъера обозрени. 19.30 — Боссбола телевизеи. Телеигра. Телевизионни — спектакля премьера. 21.00 — «Хи». Информационни программа. 21.30 — Советски балета мастераш. Передача дIаьхьу Ларисе Алексина. 22.35 — Боссбола телевизеи. Документальни фильм. 23.00 — Кхоадаллаш. Невеланай программа.

II ПРОГРАММА

19.45 — Шоаьш. бенаш. 19.55 — Нийсаркхой яха кагIнохчота йола передача (нохчий меттала). 20.35 — «Клеткий тIа кхера» яха художественни фильм.

26 января

I ПРОГРАММА

16.00 — Профессеи доаьа дуьненаи. Хьехарг. 16.30 — «ПоiгIа этажа» ерзна телевизионно - документальни фильмеи премьера. 17.00 — Творчески къаьсгаш, хIама хьаду къаьсгаи. Первоуральски Новгурбин завода коллективаш. 17.30 — КагIнохчота экономически знаи Iомае. 17.40 — Музыкальни пауза. 17.45 — Нохч - ПIалгIайчу гIолла. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.05 — Хьоманаи, реклама. 18.10 — «Готало» яха полезни почта. 18.40 — Боссбола телевизеи. Бенаш. «Северная корона» яха телевизеи спектакль. 19.00 — «Калибр» цIагIа Московски завода коллективаша «Калибр» яха художественни фильм. 21.30 — Информационни программа. 21.50 — «Цlена» яха художественни фильм. 23.00 — Кхоадаллаш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.25 — 2-ча сеидан бенаш долча шу. 18.35 — Мультфильмаш. 18.45 — Спортан программа (нохчий меттала). 19.30 — Концерт. Перерывехь: Шоаьш, бенаш.

РАДИО

25 января

6.30 — «Юьртара хьехар» (гIалгIай меттала). 8.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газетан «Комсомольское племя» газетин обзор. 7.28 — «Сегодня» газета обзор. 8.00 — Атеиста беседа (нохчий меттала). 16.15 — Советски Эскара бIухьй письмойх йола нохчий меттала). 16.45— «Къаьсгаиан дийн» яха беседа (эрсий меттала). 18.00 — «Партийни документаш хьакха кIийчо эр» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 18.10 — Концерт хоаман (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.40 — «Шоаьш, хIама» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).

26 января

6.30 — «Юьртара Iуьйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоаман. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий газетан обзор. 8.25 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.35 — Нохч - ПIалгIай халкъан ашаеин (нохчий меттала). 16.00—Йоьа хьалдар (эрсий меттала). 16.15 — Литературни оазаш (эрсий меттала). 16.30 — Шоаьш дукхагIчена кIанел новкъостаи (гIалгIай меттала). 18.00 — Индиан техничесни информаеаш (эрсий меттала). 18.10 — Концерт хоаман (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозненн кIезиг-дукха моргаан а йолаш, йоаччан а йоаьшш. малхбозалъера секкуде 5—9 метр мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 11—15, Грозне 12—14 градус йолаш. Кlезиг-дукха моргаан а йолаш, юкъе-юкъе ехха а сеидан, фегара температура 26-чен 27-чен январе бийсинча 24—29, деношка 14—19, градус шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина ушица, 14 (5-ти эт.). Телефоны: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктожкаиа секретара — 3-34-38; партийни хьаьрех куьг-тара отделаш секретарь — 3-41-86; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боаьлама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерех — 2-60-71

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцин проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры — 3-61-46, отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография изз-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05029. **Заказ № 784.**

Доазол дехьара

ПАКИСТАН: РЕАЛИСТИЧЕСКИ НАЬКЪАЦА

Президент Зульфикар Али Бхутто керте латтача Пакистана правительства арахьарча политика да лаьхье чакхдаьхдар Кхулбе-хьен Азе эттача хьала цо реалистически мах беш хиларга тешал деш йола дукхха гIулакхаш. Царна юкъе доарх1амегIардараш — Пакистанан Иидеиен юкъе дикача доалаьхой гIулакханата ниьк ъьа а белаеш Симле як соглашени; СЕАТО тIема блока юкъера арадаьа а хIаьта ишгта ГДР-аца ДРВ-аца. КНДР-аца ялхза дипломатически гIулакхаш леладе а йьина Бхутто правительства шо решени. Сенца дуззаденна хиннад уж позитивни гIулакхаш?

Пакистанера тIема - диктаторски режим дIаларш гражданскаи правительство Iаьдала керте оттарон, политически ший муьказ1а хуьга «Iоагlлара тIабгорзабаь никъ лъяца Бангладеш. Хлажа Республика хьаьрч керда хьалш отталаьй къулбазнатсон субконтиненте. Цу хьалаша ьътуу боаькх машара, демократе, прогресса инзаи чоагIлара. цу района мехкъата юкъе дикача доалаохой бузамаш оттаделан цъьана гIулакхаш леладелан. Духьхьа уж хьлаш дар лакхе йийца гIулакхаи пакистанскаи правительства хакхдахара торонаш хилийтараш а.

Берригача мехка IоагIта работа хинна тIаийнар Пакистан СЕАТО-к юкъера хьалхарах хинна хоам-керда, реалистически арахьара политически ниьк дIаболабара белгало санна лъырхIар из. Бхутто правительства цу тIехьа ДРВ, ГДР, КНДР бакъъель хьалоацаш хилара хьакъъьа яьча решенеша чоагIбаьб арахьарча дуненна Пакистанан лоладеча гIулакхий дьяькъе керда позитивни ниьк дIабобабаь хиларах бола зембоахарий тешам.

Дунен халкъашта юкъера бузза-маш ма молта шерде гIертинга санна, Пакистана чурея арахьара политика империалистически державай хьаттий. Индецара гIулакхаш хоххкадеина лоаттале лаьрхIа йола унзареча уйлай муьказ1а пийтара тIаберзабаь хьалха хинначча реакционни режимий ниьк цIенбаь дIабакхка лархIар санна лоархI пар уж решенеш.

Вешта, социалистически механизацара Пакистана гIулакхаш массеех бутт хьалхагIа бокъолга-хьа дахьна дар. Нагахьа санна чех гIехьарча бетташка Пакистано СССР-ца, Чехословакеца, Венгрица, Румыниеца, Югославеца, хьхича социалистически мехкашца яьча соглашеней списка тIа яьжача гучадаргIа, селлара лоархIаме решеней селлара лоаьнача хина дIанхача хаиашка цIакхга а яь хинна па хилар.

Бангладеш бакъъель тIаэцара деша а лика уйла йоллаш позици-цай Пакистано. Лъттъаьрча тIипполитически партеша дукха ха йоаьшш а тIехьа «мусульманеи Бенгалена» цIакхга а тIера ца йоакхаш бобкот деоттайоаца яхаш шоай ииз ма яхоачча спIарьяьнна деш хинна тIаьхьа-маш хIанз дикка лъыIеннад. Шоай политически тешамга дилла бо.бо болча деттера лаьтка-каста хьехамаи деи хьахоз хIанз этта хьаллаш хьаькъьалца ахотаде, Бангладеш хьэгра кхоачаньчу событей ийлса мах бе яхаш. Тешам болийтаи йола белгало а дсалдеча Пакистански халкъа партеи керттерча оппозициони низа — Къаман халкъа партеи дукхагIболча кулгалхоша Бангладеш Халкъа Республика бакхъъьяь тIамара деша цхьатарра позицеи лоаьнаи хилар. Цу позице маIан — цу кордача наччальклкеина контакташ па хилар субконтинента тIоагIа машар оттабагра бодача пьякъа тIарча керттерча духьаленех цаI.

Духха ха йоаьшш ыкъа мехка хьалхашка ца кхаьмала деш, президента Бхуттос пакистанашта дагалохийтар, Бангладеш хьакхлар — арахьа баьча бартах хинна хIама а доаллаш, бенгальски халкъа когтамукъалонна Бангладеш меттахьа хьоабаь йолча тIама диктаторий реакционни политикех хьахинна хIама хилар. Бангладеш, ъьлар, ию бокъонна йоьлап я, хIаьта из бакъъар хьоабаллаш тIаэца а дIэа.

Кхетадеи да, Пакистанеи Индеи шоайла иIаии ръьяа йоаллаш дьяькхача 25 шера истора пакистанаий психологена юкъе кIоарта дар йита хилар. Юкъе лъяца из гоамал — бусалба нах индусашта духьал а боахаш лелаяьча английски колониальни политикех — юкъъа а бокъаш доалде» яхача сий лайнача приицип тIа лаьттача политикех хьаэминар. Тахан а тIехьа мехка болаш ба индусех моастагIий лоархIаши машар а болаш, дикача доалахой гIулакхаш а леладелп баха иоай бесам хилараХ индийски кулгалхоша хьакхайкадеш латтар мотгийта да ьъина хеташ бола нах. Дуккхача шеранашка колонизаторашеп пар ъьинар деш хиннача Iьъдалаеп чуйоссаь оу тайпара уйлаш Iалъамате «Iоагlа сих летай.

Хlаьта а, реализм тIа-тIа дулкхагIа толаш дагт индо-пакистански гIулакхашка а. Симпски соглашеена кулгаш ядьъчуа тIехьагIа Къамеи Ассамблее ше къамаьл деш, дукхагIболча пакистанцаша хетар хьакхайкадар президента Бхуттос, конфронтацеи цхьаккха корта боацаш мьъхера ресурсеи йоаяраои цаьшта са-

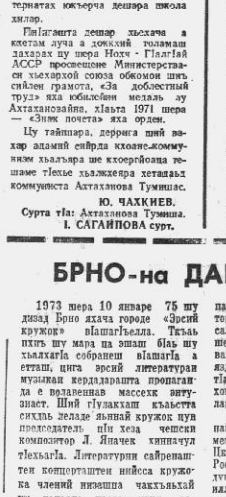

Экваториальни Гвинеи — къона африкански республика. Ший муьказ1а болаш дегIаухаш дьяькхача диъ шера мехко дьяьа толамаи IIамига дьяь. Юхьъьяьнера гIаиаш дьяьа юрта боахама Iалама рузьяьх пайда эцара дьяьже. Дикагlча тайпаех болча гальний ъьу хьакха йолъяьй.

СУРТА ТIА: город Батсра, Рио-Муни провинцеина юкъъера хозяйственни комбинат.

В. СНОГОВСКЕ сурт.

ТАСС фотохроника.

БРНО-на ДАГАДОАГIА

1973 шера 10 январе 75 шу дизад Брно яхача городе «Эрсий кружок» вIашагIелла. Тхъаь ихиъ шу мара да эшаш бIаь шу хьалхагIа собранеи вIашагIа а отташ, цига эрсий литературан музыкан керддарашта пропаганда е воздвеннаь массеех внтушаст. Ший гIулакхаш къьстта сиздьь желаде яьнай кружок пун председатель цIи хеза чешски композитор Л. Яначек хинначуьл тIехьагIа. Литературни сайреашт-тен концерташтеи ишйса кружока члений низашна чакхъьяьхай цу хенарча прогрессивни не-

йиэзоно дукхха ювцаш хинна торжественни мероприятеш. Масала, 1899 шера 7 июне Брно шерра белгалъьякхаа А. Пушкин вьа бIаь шу дизаэо. Цу сайреаьа яздора цу деношка кепайоозе тIа, «славянний культурини луховини цIаьа хьаъьокхнага хиларэ».

Л. Яначека дика йоъъаш хинпай эрсий классически музыка меттеп, музыкальни фольклора а. Цхъа санна дукхъьа а хинна из Росси цо ъьа а эеркезп, сеитатеа дукхха арадаьхаи эрсий халкъа йилеш.

(Прагапресс — АПН).